

МІГРАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ЯК ДЕМОГРАФІЧНА ПРОБЛЕМА РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Беляєва А.В., здобувач вищої освіти групи МЕН-3/1

Миколаївський національний аграрний університет

Проблеми та негативні наслідки міграції на сьогоднішній день постають одним з важливіших питань, найголовніші з яких є: погіршення демографічної ситуації; виїзд закордон висококваліфікованих вчених і фахівців; соціально-економічну кризу; старіння населення; загрози національній безпеці країни через гібридну війну на Донбасі; нелегальна міграція.

Якщо порівнювати демографічну ситуацію в країні стосовно останніх років, то можемо впевнено казати, що ситуація з кожним роком погіршується.

Чисельність населення України, що становило 1993 р. 52 млн. осіб, внаслідок негативних тенденцій природного відтворення скоротилося майже на 10 млн. У 2010-2015 рр. природне скорочення становило в середньому понад 160 тис. на рік. В Україні з 1990-2019р. тип населення за типологією Зундберга – регресивний. Для такого типу вікової структури властивий такий розподіл: діти – 20%, батьки - 50%, прабабки -30%. Що характеризується низькою народжуваністю та повільною зміною поколінь [2].

Розглядаючи міграційні процеси можемо визначити, що у внутрішні міграціях населення найчастіше переважає вибір міста мільйонника, в Україні основним реципієнтом є місто Київ та Київська обл.

Впродовж 2016–2017 рр. стала більш помітною зміна вектора зовнішньої трудової міграції українців. Кількість тих, які бажали поїхати на роботу до Росії, скоротилась вчетверо і становила лише 6%. Водночас суттєво зросла кількість тих, хто бажав працювати у Польщі, Німеччині або інших країнах ЄС. Головною причиною був порівняно високий рівень оплати праці [1].

На сьогодні в Україні спостерігаються значні масштаби зовнішньої трудової міграції, які, за експертними оцінками, перевищують 2 млн осіб. У нових умовах відбувається посилення еміграційних настроїв серед населення України. Трудова міграція в Україні має переважно циклічний і сезонний характер, тому демографічні втрати є невеликими. Однак, із збільшенням терміну перебування вірогідність переходу тимчасової зовнішньої трудової міграції у постійну форму зростає, а можливість воз'єднання сімей спричинить виїзд також і дітей трудових мігрантів із України. У сучасних умовах ці тенденції посилюються внаслідок погіршення економічної та політичної ситуації в Україні. Хоча можливий перехід зовнішньої трудової міграції у постійну форму є негативним явищем, розрахунки показують, що він суттєво не впливатиме на прогнозну динаміку чисельності та складу населення. Разом з тим додаткове зменшення чисельності економічно активного населення, спричинене трудовою міграцією, на 3–4 роки прискорить настання ситуації дефіциту робочої сили в Україні.

Як відомо, до основних причин зовнішніх міграцій населення належать: 1) збройні конфлікти; 2) переслідування за етнічною ознакою; 3) порушення прав людини; 4) економічні труднощі; 5) екологічні катастрофи; 6) неспроможність урядів налагодити гідний рівень життя.

Для вирішення проблеми потрібно зрозуміти її причини. По-перше українці ідуть за кордон звичайно через більшу зарплатню. Через проблеми в економіці звичайний українець не може отримувати високий прибуток, в той час як у країнах Європи він перевищує середню зарплатню українця в три, а іноді й більше разів. У Європі також більше шансів на самореалізацію, через більшу кількість великих компаній та вільних вакансій. А іноді люди переїжджають, щоб покращити умови життя та змінити оточення.

Міграції мають не тільки індивідуальний, а й груповий характер, що й відбувається зараз в Україні. Ми бачимо на прикладі багатьох мігрантів, як вони отримують омріяний заробіток та бажані умови життя, тож за ними ідуть

й інші, таким чином міграція і набуває статус серйозної проблеми в демографічному плані. Тож причинами міграції є:

- бажання кращих умов і якості життя;
- можливість реалізації своїх професійних орієнтацій: отримання роботи в іншому місці проживання на кращих умовах оплати, за фахом і на омріяній посаді;
- потреба в оновленні життя, визначеній культурі і знаннях;
- зміни в регіональному розміщенні виробництва, його реструктуризації;
- стан здоров'я і необхідність змін кліматичних умов;
- сімейно-шлюбні відносини, об'єднання з близькими;
- соціальні і етнічні конфлікти, війни [3].

Отже, для України державне регулювання міграційних процесів є відносно новим явищем. Проблема полягає в необхідності розробки стратегії “розумної” перспективної міграційної політики. Оскільки міграційні процеси є досить вагомим фактором впливу на демографічну ситуацію, формування національного й регіональних ринків праці, то держава повинна чітко визначити свою міграційну політику, яка б дала змогу не тільки успішно вирішувати повсякденні проблеми міграції, а й впливати на її причини.

Список використаних джерел

3. Нагірна Л.М., Сисюк Л.П. «Проблеми та причини міграційних процесів в Україні». http://www.rusnauka.com/22_NIOBG_2007/Economics/25283.doc.htm (дата звернення: 30.04.2021).
4. О.О. Горшкова, А.В. Галкова «Міграція в Україні» http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/35061/1/Conference_NTU_KhPI_2017_Stratehii_innovats_rozvytku_ekonomiky. (дата звернення: 30.04.2021).

3. Зовнішня трудова міграція населення України / Український центр соціальних реформ (УЦСР), Державний комітет статистики України (Держкомстат України). – К., 2009.

Науковий керівник – Олійник Т.Г. - кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет

СОЦІАЛЬНО – ДЕМОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ ТА МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ НАСЕЛЕННЯ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Берзлапіна Н.С., здобувач вищої освіти гр. МЕН 2/3

Миколаївський національний аграрний університет

З початку людської історії прагнення до кращого життя було потужною силою для завоювання нових територій, асиміляції різних культур та національностей, заселення всього світового простору. Сучасні практичні проблеми соціально-економічного розвитку світу значною мірою пов'язані з міграційними процесами. Вплив міграції на суспільне життя завжди було важливим, але до ХІХ - ХХ століття вона не мала значного впливу. З початком індустріалізації, світ почав змінюватись та рухатися, а тому процес переселення стрімко набирає оберту.

Дослідження міграційних процесів в Україні не втрачають свою актуальність вже давно, оскільки міграція виконує важливу роль у життєдіяльності суспільства. Вони мають свою історію, минуле, сучасне й майбутнє. Формуванню міграційних процесів присвячені праці відомих українських вчених: Т. Драгунової, О. Малиновської, Е. Лібанової, С. Пирожкова, О. Позняка, І. Прибиткової, У. Садової, А. Сухорукова та ін

Метою є дослідження сучасних факторів, що впливають на державну міграційну політику, з'ясування її основних наслідків та ефектів, оцінка